

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XV. Refellitur error Ruperti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

sunt, & formam substantialem habent, eò quòd ad ea procedenda adhibeantur agentia, seu causæ naturales.

Porò formam substantialem panis, quam esse in parte præter figuram externam, iam ostendimus, in Sacramento Eucharistiæ non remanere, facillè probari potest. Nam cum materia sua maneret, aut sine illa; & si absque illa, aut informaret materiam corporis Domini, aut sine informatione, & separata à materia omni maneret. Si PRIMVM, nulla fieret conuersio, & coincideret hæc sententia cum prima. Si SECUNDVM, tunc nõ panis fieret corpus Domini, sed è contrario corpus Domini fieret panis, & Eucharistia formaliter esset panis, non corpus, & Dominus non dixisset accepto pane: *Hoc est corpus meum*, sed ostenso corpore dixisset: *Hic est panis meus*: a forma enim res vnaquæq; accipit esse nomen. Si TERTIVM, frustra fieret miraculum hæcenus auditum, vt forma essentialis, & tamen corporalis sine materia maneret. Quorsum enim istud miraculum? Nam accidentia quidem externa vtiliter manent in Eucharistia ad relictum corpus Domini; at ista forma inuisibilis sine illa causæ maneret.

CAPVT XV.

Refellitur error Ruperti.

QVINTVS error, quem Ruperti esse diximus, refellitur PRIMO, quia repugnat apertissimis verbis Domini. Dominus enim ait Ioan. 6. *Panis, quem ego dabo, caro mea est.* At panis ille, assumptus verbo, est quidem corpus Christi, sed non caro Christi; enim per assumptionem illam speciem suam mutat: panis autem corpus est, caro non est. Rursus Dominus ait March. 14. *Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur.* At corpus illud panaceum non fuit pro nobis traditum; corpus igitur datum Apostolis à Christo manducandum in vltima cæna, non fuit panaceum, sed carneum. Vel si contendas corpus panaceum datum discipulis; oportebit etiam fateri corpus panaceum pro nobis fuisse crucifixum, vt faceret deducit Tertullianus lib. 4. contra Marcionem.

Responderi posset, de corpore panaceo propter vnicam hypostaticam prædicari corpus carneum; ac proinde dicitur: *Hic panis est corpus illud, quod pro vobis tradetur.*

hic panis est caro mea pro mundi vita; sicut dicimus, Hic homo est Deus, & hic Deus est homo.

At non potest ita responderi. Nam prædicatio diuersarum naturarum propter vnionem hypostaticam non valet, nisi in iis, quæ significantur vt tota quædam, & integra supposita. Vnde non dicimus, Corpus est anima, vel homo est anima: neq; dicimus, Hic Deus (Christus) est corpus Christi, vel anima Christi, sed tantum, est homo. Eodem igitur modo posita assumptione hypostatica panis à Verbo, liceret dicere, Hic panis est Deus, vel est Christus, vel est homo; non tamen posset dici, Hic panis est caro Christi, vel hic panis est corpus carneum Christi: caro enim, seu corpus carneum significantur, vt partes naturæ humanæ, non vt integra supposita. Nec potest dici, carnem & corpus Ioan. 6. & Matth. 26. accipi pro supposito, seu pro re totali, saltem per figuram intellectiōnis, quomodo legimus: *Omnis caro corruperat siam suam*, Genes. 6. & *Verbum caro factum est*, Ioan. 1. Nam pronomina addita in vtroque loco cogunt, vt accipiamus carnem & corpus pro parte, non pro toto. Sic enim Dominus ait: *Panis, quem ego dabo, caro mea est. & Hoc est corpus meum, vbi mea, & meum.* non permittunt vt illa accipiantur pro toto, seu supposito.

Posset quis rursus pro Ruperto respondere, corpus Christi carneum per concomitantiam naturalem esse in Eucharistia simul cum corpore Christi panaceo, quandoquidem vnita sunt illa corpora in eodem supposito: & ideo verè dici potuisse de Eucharistia: *Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur.*

At neque hæc responsio solida est. Nam vnio hypostatica non trahit secum concomitantiam vnius naturæ cum altera; alioqui vbicunq; est Verbum cum sua Diuinitate, ibi etiam esset humanitas CHRISTI per naturalem concomitantiam: quod falsum esse docent omnes Catholici contra Vbiquistas. Adde, quod Rupertus ipse non admittit istam concomitantiam: nam lib. 2. de officiis diuinis, cap. 2. dicit, eundem Christum sursum, id est, in cælo esse in carne; deorsum, id est, in altari, esse in pane.

SECVNDO posset hic error refutari omnibus fermè testimoniis Patrum, quæ suprâ toto lib. 2. adducta sunt: omnes enim vna voce clamant, nobis in Eucharistia dari corpus Christi

Christi carneum de Virgine sumptum, & in ligno crucis extensum, &c.

TERTIO, ratione refelli potest. Nam nulla omnino causa reddi potest, cur panem hypostaticè Christus assumere voluerit: cur enim hominem assumpserit, tota causa fuit, ut hominem liberaret. Idè enim neque Angelum, neque naturam aliam assumpsit, quia res ceteræ aut non egebant liberatione, aut non poterant liberari: solus homo capax, & indigens liberationis erat. Quorsum igitur panem assumeret, quæ nulla liberatione egebat?

ADDE, improbable esse omnino, ut unio hypostatica Deum cum creatura quotidie fiat, & quotidie destruat: nihil enim maius, & mirabilius Deus creaturis donavit, quàm suam ipsius personalitatem, cum Verbum caro factum est. At quis ferret, donum tam singulare quotidie cum pane communicari, & iterum paulò post auferri?

ADDE VLTIMO, quòd hæc opinio fidem nostram sine causa facit odiosam, & ridiculam infidelibus, & dat anam cum fundamento blasphemandi. Nam absurda, quæ hæretici falsò colligunt, cum dicunt, Christum in Eucharistia posse cadere in terram, rodi à muribus, ire in secessum, comburi, &c. secundum hanc sententiam verissima essent. Si enim panis materialis per unionem hypostaticam est corpus Christi, & que aded Christus ipse: quomodo negari posset, Christum, siue eius corpus, cadere, rodi, putrescere, ire in secessum, cremari, cum panis ille cadit, roditur, putrescit, in secessum abire, crematur?

SEDP pro hac sententia adduci posse videntur quædam Patrum testimonia. Nam **CYPRIANVS** in sermone de Cena Domini comparans Eucharistiam cum Incarnatione, sic ait: *Sicut in persona Christi humanitas videbatur, & latebat diuinitas, ita Sacramento visibili diuina sese infudit essentia.* **REMIGIVS** Remensis in cap. 10. prioris ad Corinth. *Caro, inquit, quam Verbum Dei Patris assumpsit in Vtero Virginitatis in Unitate sua persona, & panis, qui consecratur in Ecclesia, Vni corpus sunt. Diuinitatis enim plenitudo, qua sui in illis replet & istum panem.* Similia habent **Haymo** in commentariis eiusdem loci; & **Damascenus** lib. 4. cap. 14. Huc etiã trahi possent testimonia **Theodoret** in 1. & 2. Dialog. & **Gelasij** in lib. de duabus naturis Christi, qui videtur ita velle panem & cor-

pus Domini uniri in Sacramento, quomodo uniantur in Christo Diuinitas, & humanitas.

SED hæc omnia facillè solui possunt. Nam Cyprianus, Remigius, & Damascenus cum dicunt, panem se infundere Diuinitatem, intelligunt ita se infundere, ut conuertat panem in corpus Domini omnipotentia sua, non autem, ut hypostaticè sibi coniungat. Nam Cyprianus dicit ibidem apertè, panem mutari quoad naturam, & sic fieri carnem omnipotentia Verbi. Remigius quoque (quem Haymo sequutus est) dicit esse idem corpus panem cõsecratum, & corpus ex Virgine, quia panis in corpus vertitur. Sic etiam Damascenus multis verbis conuersionem panis in carnem docet, & probat. Porro Theodoretus, & Gelasius comparant Eucharistiam cum Incarnatione propter quandam similitudinem, non quod in omnibus paria sint: similitudo autem in eo sita est, quòd sicut in Eucharistia sunt species panis, & etiam est caro Christi, & non confunduntur ista, nec permiscuntur, ita in Christo sunt duæ naturæ inconfusæ, & impermixtæ. Quod autem attinet ad substantiam panis, mutari illam non negant. Nam etiam ipsi ibidem (ut supra docuimus) apertè meminerunt mutationis terreni panis in rem cœlestem, id est, carnem Christi gloriosam. At Rupertus contraria via ingreditur, quippe qui in cap. 6. Ioannis apertissimè docet, à Christo panem fieri corpus non murando, vel destruendo panem, sed assumendo ad personam suam.

CAPVT XVI.

Refellitur error Ioannis Parisiensis.

SEXTUS error Ioannis Parisiensis iisdem argumentis refellitur, quibus error præcedens Ruperti: & præterea habet aliud maius incommodum, quod vult panem immediatè assumi à corpore Domini. Multi enim non sine causa dubitant an possit fieri, ut creatura creaturam hypostaticè assumat. Et præterea corpus Domini in Christo caret propria personalitate; quomodo igitur poterit aliis communicare, quod in se non habet?

SED nec obtinet iste error, quod cupit, nimirum, ut possit dici verè, Panis est corpus, & non cogamur admittere, panem esse Deum. Nam adhuc posita illa assumptione panis à Verbo,